

“Правда і кривда” писав: “Розглядаючи твори М. Стельмаха, наша критика не завжди проникливо вникає в неповторні особливості його самобутньої манери, не завжди вміє їх пояснити і з них виходити” (771).

У травні 2012 року Михайлові Стельмаху виповниться 100 літ.

На жаль, не зможе відсвяткувати ювілейну дату його син Ярослав Стельмах (“Спрага гармонії, або примарний вогник на виднокраї”). Літературний портрет цього дивовижного драматичного таланту, який своїм прикладом спростував афоризм “Природа відпочиває на дітях генія”, у рецензованій книжці подано останнім. Та й за обсягом він невеликий – відповідно до законів жанру: нічого зайвого, бо це ж – на показ. “Сутністю буття Ярослава

Стельмаха була творчість”, – резюме-початок есею зацікавлює. М. Жулинський майстерно, через кілька штрихів, життєвих подробиць чи власних оцінок-спостережень передає й сутність буття митця, і сутність його творчості.

Розповіді проілюстровано портретами письменників, обкладинками й титулами раритетних видань.

Отже, велика етапна книжка М. Жулинського “Українська література: творці і твори” – видатне явище української академічної науки, яка в цьому конкретному щасливому випадку не відірвана од практики навчально-освітньої, культурно-просвітницької, суспільної. Відомо, для кого і для чого написана ця фундаментальна монографія-антологія.

Отримано 18 січня 2012 р.

Микола Дмитренко
м. Київ

ЗНАНЕ І НЕЗНАНЕ ПРО АНТОНИЧА

Ігор Калинець. Знане і незнане про Антонича: Матеріали до біографії Богдана Ігоря Антонича. – Львів: Друкарські куншти, 2011. – 276 с., 48 іл.

Одразу необхідно наголосити, що ця книжка передусім призначена науковцям і дослідникам літератури. Її автора – Ігоря Калинця – українського поета і критика, тепер уважають за найкращого знавця життя і творчості видатного українського поета із Західної України Богдана Ігоря Антонича (1909 – 1937), своєрідного імажиніста (зб. “Три перстені”) й виразного сюрреаліста (“Книга Лева”, “Зелене Євангеліє”, “Ротації”).

Чеським і словацьким читачам він більш-менш знайомий: 1966 р. вийшла у Пряшеві – Братиславі у Словацькому педагогічному видавництві розлога за змістом збірка його творів “Перстені молодості” (375 стор.) (так в оригіналі автора. – *І. Пасемко*), упорядкована автором цієї рецензії. А через десять років виходить у м. Кошиці збірка словацьких перекладів віршів Ігоря Калинця “Очарований поганець” (1976, 150 стор.), 2009 р. у Празі завдяки заслугам Слов’янської бібліотеки – чеське вибране з його творів “Зелене Євангеліє” (150 стор.), і того самого

2009 р. Спілка українських письменників Словаччини видала “Крилатий вітер” (122 стор.), упорядкований М. Бобаком і присвячений сторіччю від дня народження Б.-І. Антонича. Його окремі поезії виходили в перекладах у чеських та словацьких періодичних органах.

Перше видання цієї дослідницької книжки вийшло у Львові 2009 р. з нагоди сторіччя від дня народження Б.-І. Антонича. І. Калинець подав перший науково обґрунтований життєпис поета. Дослідник зібрав багато фактографічних та інших матеріалів і спогадів сучасників поета, які тоді ще жили. Порівняно з

цим першим друге видання значно доповнене, збагачене епістолярієм та ілюстраціями. Його чудова обкладинка підготовлена у стилі західноукраїнського модернізму ХХ ст. У хронологічних етапах окремих розділів висвітлено “Дитинство” Б.-І. Антонича, “Його гімназійні літа”, “Університетські студії” у Львівському університеті, “Гурток українців”, “Творчість” поета, його оперу “Довбуш”, “Хворобу”, “Смерть” і “Похорон поета”.

І. Калинець як ініціатор та активний збирач матеріалів багато описаних пригод сам пережив (пошуки рукописів і домовини поета після лихоліть Другої світової війни, популяризацію творів Б.-І. Антонича тощо). Активність І. Калинця підтримав львівський літературознавець і критик Данило Ільницький – дослідник життєпису поета. Значно допомогли знаннями й редактор “Повного зібрання творів” Б.-І. Антонича (Львів: Літопис, 2009), знаний учений-літературознавець і

критик Микола Ільницький, а також директор Музею Б.-І. Антонича Ольга Дядинчук. Багато цінного матеріалу вміщують і додатки (с. 243-272) із новаторською статтею про Антонича Валеріана Ревуцького, Ірини Калинець, Дмитра Бучинського та Івана Гречка. Незнані і свіжі відомості знаходимо в листах поетової нареченої Ольги Олійник священникові Йозефові Кладочному й Миколі Неврлому, упорядникові згаданого пряхівського видання “Перстені молодості”, на які посилається І. Калинець (аж 27 разів!). Особливу вартість мають “Документи КДБ” (с. 266-268), а також заборони й переслідування творчості геніального українського поета ХХ ст., що знаменував новий крок у філософському розумінні життя, розкриття його “таємниць” в єдності духовного і матеріального та пантеїстичний погляду на буття і природу людського пізнання. Творчість Антонича стала об’єктом досліджень вітчизняних і закордонних дослідників.

Микола Неврлий

м. Братислава, Словаччина

Переклад зі словацької Івана Пасемка

Отримано 17 червня 2011 р.

ЛТ

ВРУЧЕННЯ ЛІТЕРАТУРНОЇ ПРЕМІЇ ІМЕНІ ДЖОЗЕФА КОНРАДА-КОЖЕНЬОВСЬКОГО

17 грудня 2011 р. Польський інститут у Києві оголосив фіналістів літературної премії імені Джозефа Конрада-Коженьовського – 2011, висунутих широкою читацькою аудиторією та обраних міжнародним журі у складі директора Польського інституту в Києві Я. Годуна, директора-президента каналу ICTV О. Богущого, керівника департаменту стипендій Національного центру культури у Варшаві Б. Бердиховської, письменників О. Забужко, С. Жадана, лауреата премії імені Джозефа Конрада-Коженьовського – 2009 Ю. Макарова, директора вид-ва “Czarne” Моніки Шнайдерман. Ними стали *Андрій Бондар, Маріанна Кіяновська, Наталка Сняданко*.

Літературна премія імені Джозефа Конрада-Коженьовського заснована 2007 р. Польським інститутом у Києві і присуджується українському письменникові за послідовність у реалізації творчого шляху, інноваційність форми, ламання стереотипів та універсальність змісту.

Лауреатом 2011 р. стала *Наталка Сняданко* (Львів) – письменниця, перекладачка, редакторка тримовного літературного часопису “РАДАР”, авторка книжок “Сезонний розпродаж блондинок” (2005), роману “Синдром стерильності” (2006), повістей “Чебрець у молоці” (2007), “Гербарій коханців” (2011). Вручення премії (3000 євро) відбулося в широкому колі журналістів, редакторів видавництва, письменників, друзів, читачів.

Валентина Лисенко